

Sygn. akt I NO 91/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wiak (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie ze skargi Ministra Sprawiedliwości
na uchwałę Rady Izby Notarialnej w [...]. nr (...) z dnia 12 maja 2020 r. oraz
uchwałę Rady Izby Notarialnej w [...]. nr (...) z dnia 6 kwietnia 2020 r.,
przy udziale Izby Notarialnej w [...] i Krajowej Rady Notarialnej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 9 grudnia 2020 r.,

uchyla zaskarżone uchwały.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 4 sierpnia 2020 r. Minister Sprawiedliwości (dalej jako: Skarżący) wniósł skargę na uchwałę Rady Izby Notarialnej w [...]. nr (...) z dnia 12 maja 2020 r. w sprawie zmiany uchwały z dnia 6 kwietnia 2020 r. nr (...) w sprawie pomniejszenia składki na potrzeby organów samorządu notarialnego, doręczoną Ministrowi Sprawiedliwości w dniu 25 maja 2020 r. oraz poprzedzającą ją uchwałę Rady Izby Notarialnej w [...]. nr (...) z dnia 6 kwietnia 2020 r. w sprawie pomniejszenia składki na potrzeby organów samorządu notarialnego, doręczoną

Ministrowi Sprawiedliwości w dniu 28 kwietnia 2020 r. Minister Sprawiedliwości zaskarżył obie uchwały w całości jako rażąco sprzeczne z prawem.

Powyższym uchwałą Rady Izby Notarialnej w [...]. zarzucono rażąco sprzeczność z przepisami art. 7 i art. 17 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 23 i art. 40 § 1 pkt 8 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. - Prawo o notariacie (t.j. Dz. U. z 2020, poz. 91, dalej jako: p.o.n.), przez to, że podejmując uchwały w sprawie zapłaty przez notariuszy Izby Notarialnej w [...]. części składki miesięcznej na potrzeby organów samorządu notarialnego za miesiące marzec 2020 r., kwiecień 2020 r. oraz maj 2020 r. Rada Izby Notarialnej w [...]. działała bez podstawy prawnej, przekraczając swoje kompetencje ustawowe, jednocześnie naruszając wyłączną kompetencję Krajowej Rady Notarialnej. Skarżący wniósł o uchylenie powyższych uchwał w całości.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że uchwałą Nr (...) z dnia 3 kwietnia 2020 r. Krajowa Rada Notarialna, w ramach ustawowo zastrzeżonych kompetencji, zmieniła uchwałę nr (...) z dnia 6 grudnia 2019 r. w sprawie składki na potrzeby samorządu notarialnego, nadając § 1 następujące brzmienie: „Składka miesięczna na potrzeby samorządu notarialnego na rok 2020 wynosi: (1) dla notariusza samodzielnie prowadzącego kancelarię notarialną - 2,5 % (dwa i pięć dziesiątych procent) kwoty wynagrodzenia pobranego za dokonane czynności notarialne, nie mniej jednak niż 700 zł (siedemset złotych), (2) dla notariusza prowadzącego kancelarię notarialną na zasadach spółki cywilnej lub spółki partnerskiej - 2,5 % (dwa i pięć dziesiątych procent) od kwoty stanowiącej sumę wynagrodzenia pobranego za dokonane czynności notarialne przez wszystkich notariuszy podzieloną przez liczbę wszystkich notariuszy prowadzących kancelarię notarialną, nie mniej jednak niż 700 zł (siedemset złotych), - z zastrzeżeniem § 2¹”. Natomiast zgodnie z dodanym § 2¹: „Składka, o której mowa w § 1 należna od każdego notariusza za miesiące: marzec 2020 roku, kwiecień 2020 roku i maj 2020 roku pomniejszona zostaje o kwotę 110.00 zł”.

Dnia 6 kwietnia 2020 r. Rada Izby Notarialnej w [...]. (dalej jako: Rada) podjęła uchwałę nr (...) w sprawie pomniejszenia składki na potrzeby organów samorządu notarialnego. W przepisie § 1 uchwały Rada przytoczyła uchwałę Krajowej Rady Notarialnej z dnia 3 kwietnia 2020 r., Nr (...), odnośnie

pomniejszenia składki za marzec 2020 r., kwiecień 2020 r. i maj 2020 r. Natomiast zgodnie z § 2: „Składka, o której mowa w § 1 niniejszej uchwały, płacona przez notariuszy Izby Notarialnej w [...] na potrzeby samorządu notarialnego, należna od każdego notariusza Izby Notarialnej w [...]. za miesiące marzec 2020 roku, kwiecień 2020 roku i maj 2020 roku pomniejszona zostaje o kwotę 589,00 złotych”. W § 4 powyższej uchwały Rada przyjęła również, że składka należna na potrzeby samorządu notarialnego za wskazany okres od każdego z notariuszy (to jest składka należna od przychodów osiągniętych za miesiące marzec 2020 roku, kwiecień 2020 roku i maj 2020 roku), umniejszona zostaje o kwotę 699,00 zł miesięcznie. Wobec tego notariusze płacący (z uwagi na wysokość uzyskiwanych przychodów) składkę w kwocie 700,00 zł miesięcznie, zobowiązani będą do wpłat składki w kwocie 1,00 zł miesięcznie, natomiast w przypadku notariuszy uzyskujących przychody stanowiące podstawę naliczenia składki w kwocie przewyższającej 700,00 zł - składka należna umniejszona zostaje o kwotę 699,00 zł miesięcznie.

Pismem z dnia 4 maja 2020 r. Departament Zawodów Prawniczych zwrócił się do Rady z prośbą o rozważenie możliwości uchylenia tej uchwały, z uwagi na wyłączną kompetencję Krajowej Rady Notarialnej do corocznego ustalania wysokości składek, opłacanych na potrzeby samorządu notarialnego.

Rada uchwałą nr (...) z dnia 12 maja 2020 r., w sprawie zmiany uchwały z dnia 6 kwietnia 2020 roku nr (...) w sprawie pomniejszenia składki na potrzeby organów samorządu notarialnego, dokonała zmiany uchwały z dnia 6 kwietnia 2020 roku nr (...) w sprawie pomniejszenia składki na potrzeby organów samorządu notarialnego. Uchwale tej nadano nowe brzmienie: „uchwała Rady Izby Notarialnej w [...]. z dnia 6 kwietnia 2020 roku numer (...) w sprawie zawieszenia płatności części składki na potrzeby organów samorządu notarialnego, zmieniona uchwałą z dnia 12 maja 2020 roku”. W § 1 uchwały ponownie przytoczono uchwałę Krajowej Rady Notarialnej dotyczącą pomniejszenia składki za marzec 2020 r., kwiecień 2020 r. i maj 2020 r. Zgodnie z § 2 uchwały: „Obowiązek zapłaty części składki, o której mowa w § 1 niniejszej uchwały, płaconej przez notariuszy Izby Notarialnej w [...]. na potrzeby organów samorządu notarialnego, należnej od każdego notariusza Izby Notarialnej w [...]. za miesiące marzec 2020 roku, kwiecień 2020 roku i maj

2020 roku, w kwocie 589,00 złotych, zostaje zawieszony do chwili rozstrzygnięcia przez Krajową Radę Notarialną wniosku, o którym mowa w § 5". W przepisie § 3 uchwały Rada postanowiła natomiast, że składka w kwocie, o której mowa w § 1 niniejszej uchwały, zgodnie z brzmieniem § 22 uchwały numer (...) Krajowej Rady Notarialnej z dnia 6 grudnia 2019 roku, dodanym uchwałą numer (...) Krajowej Rady Notarialnej z dnia 3 kwietnia 2020 roku, w części pozostałej do zapłaty po zawieszeniu płatności jej części wskazanej w § 2 niniejszej uchwały, płatna będzie na rachunek bankowy Rady Izby Notarialnej w [...] w następujących terminach: 1) za miesiąc marzec 2020 roku - do dnia 10 lipca 2020 roku; 2) za miesiąc kwiecień 2020 roku - do dnia 10 sierpnia 2020 roku; 3) za miesiąc maj 2020 roku - do dnia 10 września 2020 roku. Co więcej, w § 4 uchwały postanowiono, że „[w] związku z umniejszeniem - zgodnie z uchwałą numer (...) Krajowej Rady Notarialnej, składki należnej na potrzeby organów samorządu notarialnego za miesiące marzec 2020 r., kwiecień 2020 r. i maj 2020 r. oraz zawieszeniem płatności jej części zgodnie z § 2, każdy z notariuszy Izby Notarialnej w [...] składkę za miesiące: marzec 2020 roku, kwiecień 2020 roku i maj 2020 roku, zobowiązany będzie zapłacić po jej umniejszeniu o kwotę 699,00 zł miesięcznie. Z uwagi na powyższe notariusze, których składka na potrzeby organów samorządu notarialnego za każdy z miesięcy: marzec 2020 roku, kwiecień 2020 roku i maj 2020 roku, wyliczona zostanie (z uwagi na wysokość uzyskanych przychodów i przed jej obniżeniem na podstawie uchwały numer (...) Krajowej Rady Notarialnej) na kwotę 700,00 zł, zobowiązani będą do zapłaty części tej składki w kwocie 1,00 zł, w terminie wskazanym w § 3. Notariusze, których składka na potrzeby organów samorządu notarialnego za każdy z miesięcy: marzec 2020 roku, kwiecień 2020 roku i maj 2020 roku, wyliczona zostanie (z uwagi na wysokość uzyskanych przychodów i przed jej obniżeniem na podstawie uchwały numer (...) Krajowej Rady Notarialnej) w kwocie przewyższającej 700,00 zł, zobowiązani będą do zapłaty części tej składki w terminach wskazanych w § 3, w kwocie wyliczonej zgodnie z uchwałą numer (...) Krajowej Rady Notarialnej, umniejszonej nadto o kwotę 699,00 zł miesięcznie”.

Rada zwróciła się również do Krajowej Rady Notarialnej o podjęcie stosownej uchwały w zakresie: (1) pomniejszenia składki na potrzeby organów samorządu notarialnego należnych za miesiące marzec 2020 r., kwiecień 2020 r.

i maj 2020 r., w kwocie nie obejmującej części tej składki należnej Krajowej Radzie Notarialnej, pod warunkiem wyrażenia na to zgody przez właściwą Radę Izby Notarialnej; (2) pomniejszenia składki na potrzeby organów samorządu notarialnego należnych za kolejne miesiące obowiązywania stanu epidemii lub stanu nadzwyczajnego, w kwocie nie obejmującej części tej składki należnej Krajowej Radzie Notarialnej, pod warunkiem wyrażenia na to zgody przez właściwą Radę Izby Notarialnej. Pismem z dnia 25 czerwca 2020 r. Prezes Krajowej Rady Notarialnej poinformował, że Krajowa Rada Notarialna nie podjęła uchwały we wnioskowanym zakresie.

Zdaniem Skarżącego, zgodnie z art. 23 p.o.n., wyłącznie Krajowa Rada Notarialna posiada kompetencje do ustalania wysokości składek miesięcznych notariuszy na potrzeby samorządu notarialnego oraz zasad ich wydatkowania. Rady izb notarialnych nie mogą podejmować w związku z tym żadnych uchwał dotyczących składek na potrzeby samorządu notarialnego, a tym bardziej „modyfikować”, czy „uszczegóławiać” podjętej w tym zakresie uchwały Krajowej Rady Notarialnej. Z tego względu Rada dopuściła się rażącego naruszenia prawa (art. 7 i art. 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 23 i art. 40 § 1 pkt 8 p.o.n.), a same zaskarżone uchwały zostały wydane bez podstawy prawnej.

W odpowiedzi na niniejszą skargę, Rada pismem z dnia 9 września 2020 r. wniosła o oddalenie skargi w całości. Jej zdaniem, zarząd i rozporządzanie majątkiem izby notarialnej stanowią wyłączną prerogatywę rad poszczególnych izb. Majątek izb notarialnych tworzą natomiast m.in. składki miesięczne opłacane przez notariuszy na potrzeby organów samorządu.

Zdaniem Rady, od momentu wpłaty przez notariuszy składek na konto właściwej izby notarialnej, kompetencja do rozporządzania środkami pochodzącymi ze składki podlega radzie tej izby - w związku z jej zakresem działania, wskazanym w art. 35 pkt 4 p.o.n. Przez zarząd majątkiem izby notarialnej rozumie się podejmowanie przez radę izby notarialnej uchwał dotyczących wszystkich spraw majątkowych, w tym rozporządzanie jej mieniem. Natomiast sformułowanie „zarząd i rozporządzanie majątkiem” należy rozumieć jako wszelkie czynności o charakterze majątkowym, których stroną jest izba notarialna.

Rada podniosła także, że składki płacone przez notariuszy właściwym izbom

notarialnym, w wysokości określonej na podstawie uchwały Krajowej Rady Notarialnej, mają charakter cywilnoprawnego świadczenia pieniężnego. Kwestie wykonania zobowiązań z tytułu składek należą zatem do sfery cywilnoprawnej związanej z zarządem i rozporządzaniem majątkiem. Oznacza to, że ustalona uchwałą Krajowej Rady Notarialnej składka miesięczna stanowi roszczenie majątkowe - pieniężne, które przysługuje izbie notarialnej w stosunku do poszczególnych notariuszy. Co za tym idzie, kwestie związane z realizacją wierzytelności pieniężnych dotyczących składek, stanowią wyłączną kompetencję rady. Tym samym uchwała Rady Izby Notarialnej w [...]. nr (...) stanowiła cywilnoprawne zwolnienie z długu (z obowiązku płacenia konkretnej składki - wierzytelności, jaka przysługuje izbie notarialnej w stosunku do poszczególnych notariuszy izby), natomiast uchwała Rady Izby Notarialnej w [...]. nr (...), w której treści rada izby notarialnej zawiesiła termin płatności składek również za okres trzech miesięcy, stanowiła umowne odroczenie termu płatności konkretnej wierzytelności przysługującej izbie w stosunku do notariuszy izby.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Niniejsza skarga jest słuszna i zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z przepisem art. 23 p.o.n., notariusze opłacają, na potrzeby organów samorządu notarialnego, składki miesięczne, których wysokość ustala corocznie Krajowa Rada Notarialna. Ponadto, stosownie do uchwał właściwych izb notarialnych, notariusze opłacają składki na inne określone cele. Krajowa Rada Notarialna jest jedynie właściwa do ustalania wysokości składek miesięcznych notariuszy na potrzeby samorządu notarialnego oraz zasad ich wydatkowania (art. 40 § 1 pkt 8 p.o.n.).

Dokonując wykładni przepisów art. 23 i art. 35 pkt 4 p.o.n., Rada błędnie przypisała radom izb notarialnych kompetencję do zwalniania z uiszczania składki lub modyfikowania wysokości ogólnie ustalonej składki, utożsamiając wpływ na jej wysokość z zarządem i rozporządzaniem majątkiem izby. Obowiązek uiszczania miesięcznych składek przez członków samorządu notarialnego

nie wynika bowiem (wbrew twierdzeniom Rady) z istnienia stosunku cywilnoprawnego, jaki łączy poszczególnych notariuszy z izbą, do której są oni przypisani. Jego zasadniczym celem jest natomiast zaspokajanie potrzeb organów samorządu notarialnego - w tym walnego zgromadzenia izby notarialnej - a więc wszystkich notariuszy należących do danej izby notarialnej (art. 29 § 3 p.o.n.).

Ustalając charakter i znaczenie składek miesięcznych, o których mowa w przepisie art. 23 p.o.n., należy zwrócić przede wszystkim uwagę, że organem kompetentnym do ustalania ich wysokości jest Krajowa Rada Notarialna. Zgodnie z przepisem art. 38 p.o.n., Krajowa Rada Notarialna jest reprezentantem notariatu. Taka reprezentacja ma zapewnić, z jednej strony, realizację interesów publicznych przez samorząd notarialny oraz, z drugiej strony, służyć obronie partykularnych interesów całej korporacji samorządowej i jej członków (por. wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego z 28 sierpnia 2001 r., II SA (...), LEX nr 53469 i z 10 września 2001 r., II SA (...), LEX nr 53471). Jak słusznie przyjmuje się w orzecznictwie i doktrynie, samorząd notarialny powinien łączyć dwie różne funkcje: reprezentację na zewnątrz notariuszy, zarówno wobec obywateli, ich organizacji oraz organów państwa, a także podejmowania starań o zagwarantowanie należytego wykonywania zawodu - w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony. Przekłada się to również na konieczność powierzenia samorządowi zadań i kompetencji o charakterze publicznym, w tym władczych sprawowanych wobec notariuszy (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 22 maja 2001 r., K 37/00, OTK-A 2001, nr 4, poz. 86; zob. także wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 8 listopada 2006 r., K 30/06, OTK-A 2006, nr 10, poz. 149; wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 26 marca 2008 r., K 4/07, OTK-A 2008, nr 2, poz. 2; A. Oleszko, *Prawo o notariacie. Komentarz. Tom 1. Ustrój notariatu*, LEX 2016/el.).

W związku z tym należy uznać, że ustawodawca przyznał kompetencje dotyczące ważniejszych aspektów funkcjonowania samorządu notarialnego (w tym sposobu kształtowania jego majątku) jednemu organowi - Krajowej Radzie Notarialnej. Jej rola i kompetencje mają bowiem na celu czynić zadość normie wyrażonej w art. 17 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie z nią, samorządy zawodowe reprezentują osoby wykonujące zawody zaufania

publicznego i sprawujące pieczę nad należytym wykonywaniem tych zawodów w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony. Pomimo że samorząd notarialny nie jest organem władzy publicznej *sensu stricto*, to jako samorząd zawodowy w rozumieniu powyższej normy konstytucyjnej, nie może podejmować uchwał polegających na uchyleniu się od wykonania w interesie publicznym obowiązków nałożonych na samorząd przez ustawę - Prawo o notariacie (wyrok Sądu Najwyższego z 17 sierpnia 2010 r., III ZS 18/10). Do takich obowiązków należy właściwe wywiązywanie się z obowiązku finansowego zaspokajania potrzeb finansowych samorządu, wyrażające się w opłacaniu składek miesięcznych w wysokości i w sposób ustalony uprzednio przez Krajową Radę Notarialną.

O tak istotnej kwestii, jaką jest finansowanie funkcjonowania samorządu, nie może decydować wyłącznie Rada Izby Notarialnej - w oderwaniu od odgórnie narzuconej, ujednoliconej wysokości składki miesięcznej, wskazanej w uchwale Krajowej Rady Notarialnej. Dzięki odgórnym wskazaniom dotyczącym wysokości składek miesięcznych zagwarantowano jednolitość w zakresie kształtowania powyższej kwestii na obszarze właściwości wszystkich izb notarialnych.

Część składek miesięcznych izby notarialne przekazują na rzecz Krajowej Rady Notarialnej, natomiast w pozostałym zakresie mogą tworzyć one własne fundusze celowe, przeznaczone m.in. na wdrażanie innowacyjnych rozwiązań informatycznych, pomoc w prowadzeniu i rozwoju kancelarii notarialnych, pomoc socjalną notariuszom i emerytowanym notariuszom. O utworzeniu i regulaminie działania funduszu decyduje uchwała walnego zgromadzenia notariuszy - zgodnie z przepisem art. 30 § 1 pkt 6 p.o.n. (zob. M. Król, w: A. Rataj, A. Szereda, *Ustrój notariatu. Komentarz do art. 1-78d Prawa o notariacie*, Legalis 2019/el.). Izby notarialne mają prawo do wpływania na stawki, jakie członkowie samorządu są zobowiązani zapłacić, jednakże wyłącznie w zakresie składek dodatkowych - tzw. składek celowych. Zgodnie z art. 30 § 1 pkt 6 p.o.n., do zakresu działania walnego zgromadzenia notariuszy izby notarialnej należy bowiem ustalenie składek na określone cele. Podkreślić przy tym trzeba, że nie jest to kompetencja rady, a decyzję w tym zakresie podejmują wszyscy członkowie danego samorządu.

Biorąc pod uwagę powyższe, należy stwierdzić, że w ramach funkcjonowania samorządu, a zwłaszcza w zakresie finansowania jego potrzeb,

nie jest dopuszczalna dowolność i swoboda kształtowania stosunków pomiędzy jego organami a poszczególnymi członkami samorządu - zwłaszcza w zakresie decydowania w jakiej wysokości powinni oni opłacać stawkę miesięczną. Odgórne i niemodyfikowalne ustalenie wysokości składek miesięcznych przez jeden organ ma zatem na celu zapewnienie identycznych warunków funkcjonowania wszystkich izb notarialnych. Nie bez znaczenia jest przy tym spostrzeżenie, że na podobnych zasadach funkcjonują również inne samorządy zawodowe.

W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreślano już wyłączną kompetencję Krajowej Rady Notarialnej do podejmowania uchwał w zakresie wydatkowania składki na potrzeby samorządu notarialnego. W kontekście tym również wskazywano na zakaz uznaniowego podziału kompetencji pomiędzy poszczególnymi organami samorządu zawodowego i podejmowania uchwał, dla których właściwy jest inny organ (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 12 kwietnia 2013 r., III ZS 3/13; por. także: A. Szymański, w: A. Rataj, A. Szereda, *Ustrój notariatu. Komentarz do art. 1-78d Prawa o notariacie*, Legalis 2019/el. i wskazane tam orzecznictwo). Analogicznie ocenić należy również jakąkolwiek ingerencję w przyznane Krajowej Radzie Notarialnej prawo do ustalania wysokości składek miesięcznych. Skoro bowiem niedopuszczalny był zwrot notariuszom składek, które zapłacili na rzecz samorządu notarialnego we właściwej wysokości, to tym bardziej za niedozwolone uznać należy zwalnianie ich uchwałą rady izby notarialnej z obowiązku uiszczenia wymaganej części składki.

Płacenie składek miesięcznych na rzecz samorządu stanowi ustawowy obowiązek notariusza w stosunku do samorządu notarialnego, a ich wysokość może ustalić tylko Krajowa Rada Notarialna. W niniejszej sprawie zrezygnowała ona wyłącznie z uiszczania opłaty na jej rzecz i tylko w tym zakresie mogła nastąpić zmiana wysokości składki. Rada Izby Notarialnej w [...] nie miała natomiast kompetencji do wprowadzania dalszych zmian co do wysokości składki, którą mieli uiścić członkowie tej konkretnej izby. Skarżący słusznie podniósł zatem, że niedopuszczalne jest modyfikowanie bądź uszczegółowianie postanowień uchwały Krajowej Rady Notarialnej we wskazanym zakresie. Wprowadzanie jakichkolwiek zmian do rozstrzygnięć Krajowej Rady Notarialnej, dotyczących

wysokości składki, uznać należy za działania naruszające normę zawartą w przepisie art. 23 p.o.n., a co za tym idzie - prowadzące do sprzeczności z prawem podjętej w ten sposób uchwały.

Ponadto, należy stwierdzić, że Rada błędnie interpretuje pojęcie „zarząd i rozporządzanie majątkiem” w kontekście swobody ustalania wysokości składki miesięcznej. W literaturze przyjmuje się, że termin ten dotyczy czynności prawnych o charakterze majątkowym, których stroną jest izba notarialna. Dotyczyć mogą one zarówno majątku już istniejącego (np. rozporządzania składnikami majątkowymi, zawierania umów, obciążenia prawami rzeczowymi), jak i nabywania praw majątkowych pod tytułem darmowym i odpłatnym. W ramach majątku izby mieszczą się również jej długi - pasywa, np. zaciąganie kredytów (A. Oleszko, *Prawo o notariacie. Komentarz. Tom 1. Ustrój notariatu*, LEX 2016/el.). W powyższym zakresie nie mieści się jednak uprawnienie do decydowania o zaniechaniu pobierania lub pobierania w niższej wysokości składki członkowskiej, niż ta, która została narzucona przez ustawowo wskazany organ. Obowiązku wynikającego w tym zakresie z ustawy nie można utożsamiać z opierającym się na zasadzie równości stosunkiem cywilnoprawnym, który może zostać dowolnie kształtowany przez strony.

Pomimo tego, że podnosi się cywilnoprawny charakter stosunków łączących członków samorządu z samorządem, przypomnieć należy, że tak są one ostrzegane przede wszystkim w kontekście dopuszczalności drogi sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 lipca 1976 r., I CZ 39/76). Nie zmienia to natomiast materialnoprawnego charakteru narzuconych przez ustawodawcę obowiązków, które nie mogą być dowolnie kształtowane przez jakikolwiek podmiot reprezentujący samorząd zawodowy.

Z powyższych względów zasadne jest uchylenie zaskarżonych przez Ministra Sprawiedliwości uchwał Rady Izby Notarialnej w [...], bez potrzeby przekazania do ponownego rozpoznania organowi samorządu sprawy, która nie należy do jego kompetencji.

Biorąc pod uwagę powyższe, na podstawie art. 47 § 2 p.o.n. Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

